

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **T. S.**

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 16 kwietnia 2024 r.

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2024 r., IV KO 106/23 o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności,

na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i wniosek przekazać Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania.

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

T. S. złożyła osobisty wniosek o wznowienie postępowania w jej sprawie, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 marca 2005 r., sygn. II AKa 96/05, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego Ostrołęce z dnia 26 listopada 2004 r., sygn. II Ko 311/01.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 8 lutego 2024 r., IV KO 106/23 odmówił przyjęcia wniosku z uwagi na jego oczywistą bezzasadność.

Na to postanowienie zażaliła się wnioskodawczyni, zarzucając nietrafność rozstrzygnięcia wobec wykazanego naruszenia jej praw i wolności w postępowaniu związanym z zastosowaniem wobec niej środka zabezpieczającego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się na tyle skuteczne, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia z urzędu, z uwagi na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady Sądu Najwyższego, orzekającego w tej sprawie w pierwszej instancji.

Argumentując za zasadnością rozstrzygnięcia podnieść należało, że zgodnie z treścią uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020) „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Związanie to nie zostało w żaden sposób zniesione wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK – A 2020 poz. 61), co zostało obszernie wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, uchwała z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22). Przedmiotowe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie mogło wywrzeć wpływu na obowiązek stosowania przez Sąd Najwyższy wykładni art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., zaprezentowanej w uchwale trzech Izb, przede wszystkim z uwagi na błędne przyznanie przez Trybunał Konstytucyjny uchwale trzech Izb charakteru prawotwórczego (podczas gdy jest to akt stosowania prawa, a nie jego stanowienia), co wykluczało kompetencję Trybunału do orzekania o zgodności z Konstytucją tego orzeczenia. Na wymowę uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego w płaszczyźnie „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wartości zwrócił uwagę Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce

(skarga nr 43447/19). Trybunał wskazał, że z uwagi na udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) – osoba powołana na urząd sędziego, orzekając w konkretnej sprawie nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz. Także standardy prawa Unii Europejskiej wyrażają zasadę, zgodnie z którą „ gwarancje dostępu do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio ustawą, a w szczególności gwarancje określające pojęcie, jak również skład tego sądu, stanowią podstawę do rzetelnego procesu (por. wyrok z dnia 1 lipca 2008 r., Chronopost i La Poste/UFEX i in., C-341/06 P i C-342/06, EU:C:2008:375).

Rozpoznając zażalenie, Sąd Najwyższy nie mógł pozostać na te argumenty obojętny. Niedopuszczalne bowiem w świetle standardów – czy to konwencyjnych, czy konstytucyjnych – jest doprowadzenie do sytuacji, aby w toku rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania miało dojść do naruszenia elementarnej gwarancji procesowej strony, że jej sprawę rozpozna niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą.

W sprawie bezsporne jest, że SSN Marek Siwek został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa, której kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., co do której test niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej ma wynik negatywny. Okoliczność ta rzutuje na sytuację osoby, w tym również wymienionego, który uzyskał powołanie sędziowskie po uprzednim otrzymaniu rekomendacji od tak ukształtowanej KRS, nie tyle w płaszczyźnie organizacyjnej, tj. w aspekcie ich formalnego statusu jako sędziego Sądu Najwyższego, co orzeczniczej, powodując, że orzeczenie wydane z jego udziałem nie spełnia kryteriów określonych w art. 6 ust. 1 EKPCz .

Jedyną zatem możliwością usunięcia uzasadnionych wątpliwości natury konwencyjnej i konstytucyjnej, jak również zapewnienia stronie postępowania składu Sądu Najwyższego, w którym nie uczestniczy sędzia, wobec którego w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz orzecznictwie Trybunałów międzynarodowych formułowane są rzeczowe, silnie uzasadnione zastrzeżenia

odnoszące się do udziału w procedurze nominacyjnej niespełniającej wymogów obiektywizmu i niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, było uznanie, że skład Sądu Najwyższego, w którym jednoosobowo orzekał sędzia M. S. był nienależycie obsadzony. Wobec zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. konieczne było uchylenie tego orzeczenia, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia i przekazanie wniosku Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania w składzie jednoosobowym.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Barbara Skoczowska

[PGW]

[ms]